

ทูตกาวยะ: ถิ่นนำรึกสันสกฤต Dūtakāvya: Sanskrit Lyric Poetry

¹พิสิษฐ อัยปะโค และ²สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

¹Pisit Auipako and²Sombat Mangmeesuksiri

^{1,2}คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Archaeology, Silpakorn University.

¹Corresponding Author's Email: Pisit.oof@gmail.com

Received: May 8, 2023; Revised: August 24, 2023; Accepted: August 25, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเรื่องทูตกาวยะ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและคุณลักษณะของทูตกาวยะ และ 3) เพื่อศึกษาทูตกาวยะที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร วิเคราะห์ และนำเสนอผลวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ทูตกาวยะนับว่าเป็นหนึ่งในสาขาคำสำคัญของวรรณคดีสันสกฤต บทกวีประเภททูตกาวยะนี้จะใช้ทูตเป็นผู้ส่งสาร บทกวีนี้มีปรากฏอยู่เป็นอันมากและมีชื่อเรียกอีกว่า สันเทศกาวยะ หรือบทกวีประเภทส่งสาร บทกวีที่เก่าแก่ที่สุดคือ ฆะฎะกัรประกาวยะ บทกวีที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ เมฆทูตของกาลิทาส ทูตกาวยะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับทูตผู้ส่งสารที่จะส่งข้อความไปสู่จุดหมายปลายทาง ส่วนที่ 2 จะอธิบาย รายละเอียดเกี่ยวกับบ้านของนางเอก และความรักของเธอในการแยกจากคนรัก มีคุณลักษณะที่สำคัญคือ การใช้สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น เมฆ ลม เป็นต้น หรือสิ่งที่มีชีวิต เช่น ฝูง นก เป็นต้น ในท้ายที่สุดก็ใช้สิ่งซึ่งไม่สามารถเคลื่อนที่ได้กล่าวคือนามธรรม เช่น ความจงรักภักดี หรือจิตใจ เป็นต้น เป็นทูต ทูตกาวยะที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันมีจำนวน 48 บท ได้แก่ 1. อินทุทูต 2. อุทธรทูต 3. อุทธรสันเทศ 4. กิรทูต 5. โกกิลสันเทศ 6. โกกิลสันเทศ 7. โกกิลสันเทศ 8. จโกรสันเทศ 9. จันทรทูต 10. จันทรทูต 11. จันทรทูต 12. จาตกสันเทศ 13. เจโตทูต 14. ไชนะ เมฆทูต 15. ตูลสีทูต 16. เนมิทูต 17. ปทงทูต 18. ปวนทูต 19. ปวนทูต 20. ปานถทูต 21. ปิกทูต 22. ภัคตีทูต 23. ภฤคสันเทศ 24. ภรมทูต 25. มโนทูต 26. มโนทูต 27. มโนทูต 28. มโนทูตกา- กาวยะ 29. มโนทูต 30. มยุรสันเทศ 31. เมฆทูต 32. เมฆทูต 33. เมฆทูต สมัสยาเลข 34. รวางคทูต 35. วิปรสันเทศ 36. ศิลทูต 37. ศุกสันเทศ 38. ศุกสันเทศ 39. ศุกสันเทศ 40. สิทรทูต 41. สุภคสันเทศ 42. หัสทูต 43. หัสสันเทศ 44. หัสสันเทศ 45. หัสสันเทศ 46. หัสทูต 47. หฤทูต 48. หัสทูต

คำสำคัญ: ทูตกาวยะ; วรรณคดีสันสกฤต; บทกวีประเภทส่งสาร

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the Dūtakāvya, (2) to study essentials and characteristics of Dūtakāvya, and (3) to study the Dūtakāvya as it appears or it known in the present. It is a documentary research, analyzing and presenting descriptive research results.

The result of the research revealed that the Dūtakāvya are considered one of the important pieces of Sanskrit literature. Dūtakāvya have used ambassadors as messengers. There are many poems of this kind of poetry and is also known as Sandeśakāvya or Messenger poems. The oldest poem is Ghaṭakarparakāvya. The most famous poem is Meghadūta of Kālidāsa. Dūtakāvya consists of two components: 1. Describes the details of an envoy who will deliver a message to its destination 2. Describes the details of the heroine's house and her love in separation from her lover. Dūtakāvya have the following important features: The use of inanimate objects such as clouds, wind, etc. or living things such as bees, birds, etc. In the end, immobility is used, the abstraction, such as fidelity. or mind etc. as an ambassador. There are 48 chapters in the Dūtakāvya that appears or are known in the present: 1. Indudūta 2. Uddhavadūta 3. Uddhavasandeśa 4. Kīradūta 5. Kokilasandeśa 6. Kokilasandeśa 7. Kokila sandeśa 8. Cakorasandeśa 9. Candradūta 10. Candradūta 11. Candradūta 12. Cātkasandeśa 13. Cetodūta 14. Jaina Meghadūta 15. Tulasiddūta 16. Nemidūta 17. Padmīkadūta 18. Pavana dūta 19. Pavanadūta 20. Pānthadūta 21. Pikadūta 22. Bhaktidūta 23. Bhṛṅgasandeśa 24. Bhramaradūta 25. Manodūta 26. Manodūta 27. Manodūta 28. Manodūtikā-kāvya 29. Mano dūta 30. Mayūrasandeśa 31. Meghadūta 32. Meghadūta 33. Meghadūtasamyālekha 34. Rathāṅgadūta 35. Viprasandeśa 36. Śīladūta 37. Śukasandeśa 38. Śukasandeśa 39. Śuka sandeśa 40. Siddhadūta 41. Subhagasandeśa 42. Haṃsadūta 43. Haṃsasandeśa 44. Haṃsa sandeśa 45. Haṃsasandeśa 46. Haṃsadūta 47. Hṛdayadūta 48. Haṃsadūta

Keywords: Dutakavya; Sanskrit literature; Messenger poems

บทนำ

วรรณคดีสันสกฤตแบ่งอย่างกว้าง ๆ ได้ 4 ประเภท คือ 1. อาคม คืองานเขียนที่เกี่ยวกับศาสนา และปรัชญา ได้แก่ คัมภีร์พระเวท คัมภีร์พราหมณะ คัมภีร์อาร์ณยกะ และคัมภีร์อุปนิษัท 2. ศาสตร์ คืองานเขียนที่เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ ตำราไวยากรณ์ชื่ออักษฎายาโยของปาณินิ ตำราดาราศาสตร์ และตำราโหราศาสตร์ 3. อิতিहाสะ คืองานเขียนที่มีเนื้อหาอิงเกร็ดประวัติศาสตร์ แต่งขึ้นเพื่อสดุดีวีรบุรุษ เป็นตำนานที่เล่าสืบกันมาด้วยการท่องจำ และมีการแต่งเติมเสริมต่อไว้มาก 4. กาวยะ หรือกวีนิพนธ์ คืองานเขียนที่มีวรรณศิลป์มุ่งสร้างอารมณ์สุนทรียะมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์ โดยสะท้อนให้เห็นประสบการณ์ชีวิต

มนุษย์ อาจมีรูปแบบเป็นนิทาน เป็นนิยาย เป็นบทกวี หรือเป็นบทละคร (กุสุมา รัชชมนี, 2549) และวรรณคดี สันสกฤตยังแบ่งยุคออกเป็นกว้าง ๆ ได้ 2 ยุค คือ 1. ยุคพระเวท (Vedic Sanskrit Period) ประมาณ 1,500 - 200 B.C. และ 2. ยุคสันสกฤตมาตรฐานหรือสันสกฤตแท้ (Classical Sanskrit Period) ประมาณ 200 B.C. - 1,000 C.E. (หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์, 2535)

กาวยะเป็นวรรณคดีสันสกฤตยุคต่อจากอิติहाสะ กาวยะแตกต่างจากอิติहाสะในประเด็นสำคัญ คือ การใช้ภาษา ฉันทลักษณ์ และเรื่องแทรก (นาวิ นวรรณเวช, 2551) กาวยะนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะด้วย บทประพันธ์ที่ถูกขัดเกล่าอย่างประณีต และการใช้ภาษาอย่างสวยงามในการประพันธ์ กาวยะสามารถท่องจำ และจินตนาการนึกภาพขึ้นได้ในการแสดงเช่นเดียวกับในละคร หรืออีกประการคือสามารถอ่านออกเสียง และฟังได้เพียงอย่างเดียว (Greene, 2012) กาวยะสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้จำนวน 2 ประเภท คือ 1. ศรยกาวยะ กาวยะเพื่อประโยชน์แก่การฟัง 2. ทฤศยกาวยะ กาวยะเพื่อ ประโยชน์แก่การดู ในกาวยะทั้งสองประเภทยังสามารถแบ่งเป็นชนิดย่อยได้อีกดังนี้ คือ 1. ปัทยะ กาวยะประเภทร้อยกรอง 2. คัทยะ กาวยะประเภทร้อยแก้ว 3. จัมปูกาวยะ กาวยะประเภทร้อยกรองและร้อยแก้ว รวมกัน ในกาวยะทั้งสามชนิดตามที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ แต่ละชนิดนั้นยังสามารถแบ่งย่อยไปได้อีกหลายชนิด เช่น ปัทยะแบ่งออกเป็นมหากาวยะและชันตกาวยะ เป็นต้น (จำลอง สารพัฒน์, 2546)

ทฤตกาวยะมีชื่อเรียกอีกว่าสันเทศกาวยะหรือบทกวีประเภทส่งสาร จัดอยู่ในวรรณคดีประเภท ชันตกาวยะ บทกวีที่เก่าแก่ที่สุดคือ ฆะณะกัรประกาวยะประพันธ์โดยกวีฆะณะกัรประมิจำนวน 22 โศลกเท่านั้น ถึงแม้จะเชื่อกันว่าบทกวีเรื่องนี้เป็นบทกวีแรกหรือเป็นบทกวีตัวอย่างของบทกวีทั้งหลาย และถึงแม้ การเลียนแบบภายหลังจะเป็นที่นิยมอย่างมากก็ตาม แต่ว่าการยกย่องนี้กลับถูกยกให้เมฆทฤตของกาลิทาส โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ ซึ่งไม่มีผู้ใดโต้แย้งเท่ากับกาลิทาสในด้านนี้ เห็นได้ชัดจากการประพันธ์เลียนแบบ เมฆทฤตในภายหลังจำนวนมาก ภาษหะได้วิจารณ์ในหนังสือกาวยาลังการของเขาถึงการใช้ธรรมชาติเช่น เมฆ เป็นต้น หรือสิ่งมีชีวิตเช่น นก เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถบรรยายข้อความออกเป็นคำพูดได้ อย่างไรก็ตามสิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของบทกวีทฤตกาวยะจำนวนมากที่ประพันธ์ขึ้นก่อนภาษหะ คือในช่วงศตวรรษที่ 7 - 8 แต่ก็ได้สูญหายไปหลายบท (Datta, 1994) ทฤตกาวยะนับว่าเป็นหนึ่งในสาขาอันสำคัญของวรรณคดีสันสกฤต บทกวีทฤตกาวยะที่ประพันธ์ขึ้นมีอยู่ด้วยกันหลากหลายเรื่อง เช่น เมฆทฤตของกาลิทาส เป็นต้น (Sanskrit College, 1963) ที่ว่าเป็นสาขาอันสำคัญก็เนื่องมาจาก แนวคิดของบทกวีและความสมบูรณ์แบบของบทกวีอย่างยอดเยี่ยม ซึ่งประกอบไปด้วยการพรรณนา เรื่องอย่างน่าสงสาร พรรณนาความเจ็บปวดของการพลัดพรากจากคนรัก อีกทั้งยังได้พรรณนาเกี่ยวกับ ภูมิประเทศและข้อมูลบางส่วนอันเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนอื่น ๆ ของอินเดียโบราณและยุคกลาง (Narendra Nath Law, 1927) ทฤตกาวยะส่วนใหญ่มีจำนวนโศลกอยู่ระหว่าง 100 - 200 โศลก ในบางบทมีน้อยกว่า 30 โศลก และบางบทมีมากถึง 374 โศลก ส่วนมากประพันธ์เลียนแบบเมฆทฤตของกาลิทาส โดยเนื้อเรื่อง กล่าวถึงคู่รักที่แยกจากกัน กล่าวถึงการเดินทางของผู้ส่งสาร ปลายทางของผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Nasa, 2000)

ทฤตกาวยะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ ทฤตผู้ส่งสารที่จะส่งข้อความไปสู่จุดหมายปลายทาง ในส่วนนี้จะมีการอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับเส้นทาง

ที่ผู้ส่งสารควรจะเดินทาง ส่วนที่ 2 จะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับบ้านของนางเอก (หรือพระเอก) และความรักของเธอ (หรือเขา) ในการแยกจากคนรัก จุดนี้เองที่ผู้ส่งสารจะมาถึงที่อยู่นางเอก (หรือพระเอก) พร้อมกับข้อความที่บรรยายสภาพของพระเอก (หรือนางเอก) และคำพูดปลอบโยน เพื่อจะพิสูจน์ตัวตน ในฐานะเป็นผู้ส่งสารของคนรัก ผู้ส่งสารก็จะแสดงเครื่องหมายหรือกล่าวถึง เหตุการณ์ที่นางเอก กับพระเอกเท่านั้นที่รู้ ผู้ส่งสารนั้นอาจจะเป็นอย่างใดก็ได้ เช่น คน เมฆ ลม นก ผี หรือ หงส์ เป็นต้น (Chandran, 2021) หรือบางทีก็ใช้วัตถุทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาลเฉพาะ ในฐานะผู้ส่งสาร เช่น ฤดูใบไม้ผลิ ไข่นกกาเหว่าหรือผีเสื้อ, ฤดูมรสุมหรือฤดูฝน ไข่นกยูง และฤดูใบไม้ร่วง ใช้หงส์ หรือแม้กระทั่ง ดวงจันทร์และสายลมต่าง ๆ ก็เช่นกัน (Nasa, 2000) ทูต คือผู้ที่รับข้อความจากบุคคลหนึ่งไปส่ง ให้แก่บุคคลหนึ่ง ซึ่งข้อความนั้นสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึก, ถ่ายทอดสถานการณ์ต่าง ๆ, แจ้งเตือน เหตุการณ์, ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น, เชิญเข้าร่วมการต่อสู้ เป็นต้น บทบาทของทูต จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง หรือจะบอกว่าทูตเป็นเสาหลักของทูตกาวยะก็ว่าได้ (Divyasena, 2015)

คุณลักษณะที่สำคัญของทูตกาวยะก็คือ การใช้สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น เมฆ ลม เป็นต้น หรือสิ่งที่มีชีวิต เช่น ผี นก เป็นต้น เป็นทูตเพื่อนำ ข้อความรักจากคนหนึ่งไปส่งให้คนรักของเขาหรือเธอ (Narendra Nath Law, 1927) เริ่มแรกของทูตคงต้องย้อนไปถึงยุคเวท ซึ่งสละระมะ (สุนัขของพระเจ้า) ได้เป็นผู้ส่งสาร ระหว่างปานิส (ปีศาจผู้ลักพาตัวว้าว) กับพระอินทร์ จนทำให้พระองค์สามารถหาหนทางและนำว้าวกลับคืนมาได้ แม้แต่ในมหากาพย์รามายณะและมหาภารตะก็มีปรากฏการใช้ทูตคือ พระรามทรงใช้หนุมานเป็นทูต, ยูธิษเฐียร (พี่ชายคนโตพี่น้องปาณฑพ และเป็นพระโอรสของท้าวปาณฑพ) ทรงใช้พระกฤษณะเป็นทูต และพระนละ ใช้หงส์เป็นทูต (Divyasena, 2015) เช่นนั้นแล้วการเลือกทูตนั้นจึงนับว่าเป็นศิลปะ อย่างหนึ่ง ทูตเองควรมีคุณสมบัติที่จะรับรองได้ว่ามีความสามารถ เพียงพอต่อการถ่ายทอดข้อความที่ได้รับไปแก่บุคคลที่ถูกกำหนดไว้ ทูตควรเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ กล่าวหาญ ชาญฉลาด โน้มหน้าใจ เด็ดเดี่ยว จริงใจ รับผิดชอบ พร้อมทั้งจะเสียสละชีวิตของตน มีสติ เด็ดขาด มีความเข้าใจลึกซึ้ง (Divyasena, 2015) รวมความได้ว่าทูตกาวยะมีรูปแบบหลัก ๆ คือ การส่งข้อความจากพระเอกไปหานางเอก หรือจากนางเอกไปหาพระเอกโดยผ่านผู้ส่งสารข้อความ (Chakravarti, 1996)

ทูตกาวยะตามที่มีปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน โดยเรียง ชื่อทูตกาวยะตามลำดับ อักษรสันสกฤต ไม่ได้จัดเรียงตามลำดับยุคสมัย ของบทกวีนั้น ๆ เพราะบทกวีส่วนใหญ่ยังกำหนด ยุคสมัยที่แน่นอนไม่ได้ บางบทกวีไม่สามารถหาข้อมูลได้จึงมีแค่ชื่อของบทกวีเท่านั้น ดังจะได้นำเสนอรายชื่อ 48 รายชื่อของบทกวี (Narendra Nath Law, 1927)

ยังมีบทกวีประเภททูตกาวยะบางบทที่ ประพันธ์ขึ้นในสมัยหลัง ๆ (จึงไม่ได้จัดเข้ากับกลุ่ม ทูตกาวยะข้างต้น) บทกวีเหล่านี้ประพันธ์ขึ้นในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งประพันธ์ขึ้น โดยกวีจากที่ต่าง ๆ ของอินเดีย บทกวีบางเล่มประพันธ์ได้อย่างดีเลิศแต่ต่างประเภทออกไป อาจหมายถึง วาตทูตประพันธ์ขึ้นโดยกฤษณนาถ นายายปัญจานนะแห่งเบงกอล กล่าวถึงนางสีดาใช้ลมเป็นทูตเพื่อส่ง ข้อความไปหาพระราม แต่ก็ยังมีบทกวีที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ ศุกทูตประพันธ์ขึ้นโดยยาทวจันทร์ วิทยารัตนะ, ปิกสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยทาทิจะ พรหมเทวศร์มัน กล่าวถึงนกกาเหว่าใช้ผีเสื้อเป็นทูตส่งข้อความ

ไปหากวีเพื่อบอกถึงสภาพที่ล่มสลายของอินเดียในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ยังมีบทกวีสมัยใหม่อีก 2 เล่มที่ใช้รูปแบบของกาฬิยาส คือเมฆประติสนเทศ มันทิกัล รมสัสตริ และเมฆเททตยะ ไตรโลกยโมหัน คุหะ นิโยคิ (Narendra Nath Law, 1927)

เห็นได้ว่าบทกวีเหล่านี้มีความเหมือนกันกับเมฆทุดอย่างน่าทึ่ง ทั้งในส่วนของฉันทลักษณ์และแนวทางการประพันธ์ บางบทใช้ฉันทลักษณ์อื่นต่างออกไป หรือแค่ปรับเนื้อหาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น บทกวีต้นฉบับหรือบทกวีเลียนแบบแรก ๆ ใช้สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น เมฆ หรือลมเป็นต้นเป็นทุดเพื่อส่งข้อความ บทกวีเลียนแบบต่อมา ก็เริ่มใช้สัตว์ต่าง ๆ หรือมนุษย์ ดังเช่นเรื่องศุกสันเทศ และเรื่อง อุทรว สันเทศเป็นต้น เป็นทุดในท้ายที่สุดก็ใช้สิ่งซึ่งไม่สามารถเคลื่อนที่ได้กล่าวคือนามธรรม เช่นความจงรักภักดี หรือจิตใจเป็นต้น เป็นทุด ดังมีปรากฏในเรื่องมโนทุด และภักติทุดีเป็นต้น (Narendra Nath Law, 1927) เนื้อหาบทกวีประเภท ทุดทวาระ ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นของฮินดูหรือเชน ล้วนมีลักษณะเป็นตำนานไม่มากนักน้อย ตัวละครที่เป็นพระเอกหรือ นางเอกก็เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น พระราม, นางสีดา, พระกฤษณะ หรือนางราชา เป็นต้น มีบทกวีเพียง เล็กน้อยที่มีตัวละครที่ไม่มีในตำนานหรือมีชื่อเสียง เช่น ปวนทุดของโรยิ เป็นต้น (Narendra Nath Law, 1927)

ทุดทวาระเชื่อมโยงถึงพลังแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ การพลัดพรากจากกันความปรารถนาที่จะหวนคืน สู่ภูมิประเทศอันสวยงาม จินตภาพทางวรรณศิลป์ เกี่ยวกับธรรมชาติที่เป็นเหตุสะท้อนถึงความพลัดพราก จากกัน ความทรงจำ และความคาดหวัง ทุดทวาระไม่ได้เกี่ยวกับความรักหรือความสวยงามของธรรมชาติ เป็นต้นเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับจินตนาการทางด้านศาสนา วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ของกวีแต่ละคนอีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของ ภูมิภาคและการอุปถัมภ์ของราชวงศ์ หรือนิกายอีกด้วย (Venkatanātha, 2016) ซึ่งข้อมูลอันสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ของอินเดีย ที่ทุดทวาระกล่าวถึงนั้น คือตั้งแต่ 56 ก่อนคริสตกาลจนถึงศตวรรษที่ 20 (Datta, 1994)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องทุดทวาระ
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและคุณลักษณะของทุดทวาระ
3. เพื่อศึกษาทุดทวาระที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในหัวข้อ “ทุดทวาระ: ลำนำรักสันสกฤต” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) มีขั้นตอนในการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการสำรวจและการเตรียมข้อมูล สํารวจเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับทศกาวะศึกษา เอกสารหนังสือบทความงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นที่ตํ้อง การศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาเรื่องทศกาวะ
- 2.2 นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาองค์ประกอบและคุณลักษณะของทศกาวะ
- 2.3 นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาทศกาวะที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน

3. ขั้นตอนการนำเสนอการศึกษา

- 3.1 จัดลำดับข้อมูลและนำเสนอผลของการศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา
- 3.2 สรุปผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทศกาวะเป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “ทศ” กับ “กาวะ” แปลได้ความหมายว่ากวีนิพนธ์ที่มีทศเป็นผู้ส่งสารหรือกวีนิพนธ์ที่มีทศเป็นผู้นำข่าวสารไปให้ทศกาวะนับว่าเป็นหนึ่งในสาขาอันสำคัญของวรรณคดีสันสกฤต มีชื่อเรียกอีกว่าสันเทศกาวะหรือบทกวีประเภทส่งสารที่กล่าวว่าเป็นสาขาอันสำคัญก็เนื่องมาจากแนวคิดของบทกวีและความสมบูรณ์แบบของบทกวีซึ่งประกอบไปด้วยการพรรณนาเรื่องอย่างน่าสงสารพรรณนาความเจ็บปวดของการพลัดพราก จากคนรักอีกทั้งยังได้พรรณนาเกี่ยวกับภูมิประเทศ และข้อมูลบางส่วนอันเป็นส่วนหนึ่งของอินเดียบโราณและยุคกลางทศกาวะจัดอยู่ในวรรณคดีประเภทชั้นทศกาวะ เป็นบทกวีที่ประพันธ์อย่างสั้น ๆ ไม่ยาวนาน หรือเป็นบทกวีขนาดเล็กบทกวีชนิดนี้มีอยู่จำนวนไม่น้อย และเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อน ทศกาวะส่วนใหญ่มีจำนวนโคลกอยู่ระหว่าง 100 - 200 โคลกในบางบทมีน้อยกว่า 30 โคลก และบางบทมีมากถึง 374 โคลกทศกาวะประพันธ์เกี่ยวกับความรัก อารมณ์ความรู้สึก ข่าวสาร ศาสนา คุณธรรม ศิลธรรม ความรักดี ความเคารพ ความบูชา และความสตุติ บทกวีที่เก่าแก่ที่สุดคือกวีนิพนธ์ประพันธ์โดยกวีภูมิกรประพันธ์จำนวนโคลกเพียง 22 โคลกเท่านั้นถึงแม้จะเชื่อกันว่าเป็นบทกวีแรกหรือเป็นบทกวีตัวอย่างของบทกวีทั้งหลายและถึงแม้จะมีการเลียนแบบภายหลังซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมาก แต่ว่าการยกย่องนี้กลับถูกยกให้เมฆุตของกาลิทาสโดยมีมติเป็นเอกฉันท์ ซึ่งไม่มีใครโดดเด่นเท่ากับกาลิทาสในด้านนี้เห็นได้ชัดจากการประพันธ์เลียนแบบเมฆุตในภายหลังจำนวนมากในส่วนอลังการทศกาวะก็ประกอบไปด้วยคุณค่าทางอลังการอย่างหลากหลายทั้งอลังการด้านเสียง(ศัพทอลังการ)อลังการทางเสียงที่สำคัญได้แก่ยมก(การซ้ำคำที่มีเสียงเหมือนกัน)และอนุปราส(การเล่นเสียงซ้ำพยัญชนะ)และอลังการด้านความหมาย(อรรถอลังการ)อลังการที่โดดเด่นได้แก่อุปมา(การเปรียบเทียบ), อุปมา(การเปรียบเทียบทำนองเดียวกับอุปมาแต่กล่าวเปรียบเทียบอุปมากับอุปไมยเป็นหนึ่งสิ่งเดียวกัน), อุตเปรกษา (การกล่าวโดยแสดงจินตนาการให้เกินจริง), อรรถานตรันยาสะ(การหาหลักฐานมายืนยันสิ่งที่กล่าวถึง), สวภาโวคติ(การพรรณนาถึงสิ่งใด สิ่งหนึ่งตามสภาพธรรมชาติ โดยไม่นำความรู้สึกของกวีเข้าไปแทรกมากนัก) เป็นต้น ใน ส่วนด้านอื่น ๆ

เช่น รส (อารมณ์ของผู้อ่านบทกวี), คุณ (ลักษณะเด่นของการประพันธ์), รீติ (ลีลาในการประพันธ์), ธวนิ (ความหมายแฝง ในการประพันธ์), ไวยากรณ์ เป็นต้น ทุตกาวะก็มีปรากฏเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของทุตกาวะนั้น ประกอบด้วย 2 ประการได้แก่ ประการที่ 1 จะพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับทุตผู้ส่งสารซึ่งจะนำข้อความไปส่งแก่ผู้รับที่จุดหมายปลายทาง จะพรรณนาอย่างละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางที่ผู้ส่งสารควรจะเดินทางโดยส่วนมากผู้ที่อ่อนวอนทุตให้ไปส่งสาร หมายถึงพระเอก หรือนางเอก เป็นต้น จะเป็นผู้บอกเส้นทางแก่ทุตนั้น ๆ ทุตเมื่อได้รับสารก็จะออกเดินทางไปตามเส้นทางดังกล่าวทุตผู้ส่งสารนั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้จะเป็นสิ่งมีชีวิตก็ได้เป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้เป็นนามธรรมก็ได้ เส้นทางที่ทุตเดินทางไปในนั้นจะผ่านแม่น้ำ, ภูเขา, บ้านเมือง, วัด, โบสถ์ และสิ่งปลูกสร้าง หลากหลายสถานที่ ประการที่ 2 พรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับบ้านของนางเอกหรือพระเอกและความรักของเธอหรือเขาในการ แยกจากคนรักตรงจุดนี้ทุตผู้ส่งสารจะมาถึงที่อยู่นางเอกหรือพระเอกพร้อมกับข้อความที่บรรยายสภาพของ พระเอกหรือนางเอกและคำทุดลอบโยนทุตผู้ส่งสารก็จะแสดงเครื่องหมายหรือกล่าวถึงเหตุการณ์ที่นางเอกกับ พระเอกเท่านั้นที่รู้ เพราะว่าเพื่อจะพิสูจน์หรือยืนยันตัวตนในฐานะเป็นทุตผู้ส่งสารของคนรัก

คุณลักษณะของทุตกาวะก็คือการใช้สิ่งต่าง ๆ เป็นทุตความหมายของคำว่าทุตคือผู้ส่งสาร, นักเจรจาต่อรอง, ผู้นำข่าวหรือผู้ถือศาสนา รวมความได้ว่าผู้ที่รับข้อความจากบุคคลหนึ่งไปส่งให้แก่บุคคลหนึ่ง ซึ่งข้อความนั้นสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกถ่ายทอดสถานการณ์ต่างๆแจ้งเตือนเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นเชิญเข้าร่วมการต่อสู้ เป็นต้นทุตกาวะมีคุณลักษณะที่สำคัญคือการใช้ สิ่งที่ไม่มีชีวิตเช่นเมฆลมพระจันทร์ภูเขา เป็นต้นหรือสิ่งที่มีชีวิตเช่นคนผิงนกหงส์ เป็นต้นท้ายที่สุดก็ใช้นามธรรม เช่นความจงรักภักดีหรือจิตใจ เป็นต้นเป็นทุตแรกเริ่มของการใช้ทุตเป็นผู้ส่งสารคงต้องย้อนไปถึงยุคเวทซึ่ง สละมะ (สุนัขของพระเจ้า) ได้เป็นทุตผู้ส่งสารระหว่างปานิส (ปีศาจผู้ลักพาตัววัว) กับพระอินทร์แม้แต่ใน มหาภารต รามายณะ พระรามก็ทรงใช้หนุมานเป็นทุตส่งข้อความไปหานางสีดาและในมหาภารตตะยุธิชฐีเยร (พี่ชายคนโตพี่น้องปาดมทพและเป็นพระโอรสของท้าวปาดมทพ) ทรงใช้พระกฤษณะเป็นทุตและพระนลจะใช้หงส์ เป็นทุตการเลือกทุตนั้นนับว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งทุตเองควรมีคุณสมบัติที่จะรับรองได้ว่ามีความสามารถเพียงพอต่อการ ถ่ายทอดข้อความที่ได้รับไปแก่บุคคลที่ถูกกำหนดไว้ ทุตควรเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ กล่าวหาญ ชาญฉลาด โนมน้าวใจ เด็ดเดี่ยว จริงใจ รับผิดชอบ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ทุตกาวะที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันมีอยู่ 48 บท กล่าวคือ (Narendra Nath Law, 1927)

1. อินททุต ประพันธ์ขึ้นโดยวินยวิชัยคณิผู้แต่งหนังสือโลกประกาศะ กัลปสุโพธิกา และไหมลขุ ประกรียา อินททุตประกอบด้วยโคลก 131 โคลก กล่าวถึงกวีชาวเซนขณะอาศัยอยู่ที่เมืองโยธาปุระ หรือเมืองโจระปุระ ได้ใช้ดวงจันทร์เป็นทุตเพื่อส่งข้อความไปหาครูผู้สอนศาสนาของเขาซึ่งอาศัยอยู่ที่เมืองสุรัตเพื่อบอกกล่าวว่าเขาได้ปฏิบัติตามศาสนาอย่างเคร่งครัด จึงเป็นเรื่องราวที่อธิบายไว้อย่างแจ่มชัด เกี่ยวกับวัดเซนและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ระหว่างทางจากโยธาปุระถึงเมืองสุรัต

2. อุทรวทุต ประพันธ์ขึ้นโดยมาธวะ ศัรมัน ประกอบด้วยโคลก 141 โคลก กล่าวถึงพระกฤษณะใช้ อุทรวะเป็นทุตเพื่อส่งข้อความไปหาเหล่านางโคปีเพื่อบอกถึงความเจ็บปวดจากการพรางจากกันอย่างยาก

ที่จะทนได้ และอุทธรณ์ก็ได้ปลอมโยนพวกนางโคปีด้วยข้อความจากพระกฤษณะ เรื่องราวเดียวกันนี้ ยังมีปรากฏในภาคตปุราณะ

3. อุทธรณ์เทศ ประกอบด้วยโคลก 188 โคลก เป็นบทกวีที่กล่าวถึงรูปโคสวามิน นอกจากนี้ ยังได้อธิบายถึงวิธีที่พระกฤษณะใช้อุทธรณ์เป็นเหตุเพื่อส่งข้อความจากมธุราไปหาเหล่านางโคปีที่เมืองโคกุกะ และอีกหนึ่งผลงานที่เขาประพันธ์ไว้คือหส์ทูต

4. กิรทูต ประพันธ์ขึ้นโดยรามโคपालะ ประกอบด้วยโคลก 104 โคลก ในความคิดเห็นของ Mm. H. P. Sastri ว่ารามโคपालคือกวีในราชสำนักของกษัตริย์กฤษณจันทรแห่งนทวิปะ กล่าวถึงเหล่านางโคปีที่แห่งวฤนทาวนะใช้กิระ (นกแก้ว) เป็นเหตุเพื่อส่งข้อความไปหาพระกฤษณะที่เมืองมธุรา

5. โกกิลสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยอุททัตตะแห่งอาร์คอตเหนือ ซึ่งรุ่งเรืองในช่วงต้นศตวรรษที่ 15 ว่ากันว่ากวีแต่งบทนี้ขึ้นเพื่อตอบโต้ภฤคสันเทศซึ่งประพันธ์ขึ้นโดยवासुदेव กล่าวถึงเรื่องราวชายหนุ่มในเมืองกาญจิจัคนกกาเหว่า เป็นเหตุเพื่อส่งข้อความไปหาคนรักที่เมืองเกรละ

6. โกกิลสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยนฤสีหะ

7. โกกิลสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยเวงกฏาจารย์บุตรชายของตาดายะ

8. จโครสนเทศ

9. จันทรทูต ประพันธ์ขึ้นโดยกฤษณจันทร ตัรกาลังการะ บุตรชายของโคปีกานตะ ภักฏาจารย์ อธิบายถึงวิธีที่พระรามใช้พระจันทร์เป็นเหตุเพื่อส่งข้อความจากภูเขามาลยวัตไปหานางสีดาที่เมืองลังกา เมื่อหนุมานซึ่งถูกใช้ให้ไปส่งข้อความกลับมาแล้วพร้อมกับข่าวของนางสีดา

10. จันทรทูต ประพันธ์ขึ้นโดยชัมพู ประกอบด้วยโคลก 23 โคลก ใช้ฉันทลักษณ์มาลินี ในการประพันธ์ โดยที่แต่ละบทแสดงรูปแบบของอันตยยมกะ

11. จันทรทูต ประพันธ์ขึ้นโดยวินยปรภุ

12. จาตกสันเทศ ประกอบด้วยโคลก 141 โคลก กล่าวถึงพราหมณ์คนหนึ่งใช้คนจากตะกจะเป็นเหตุ เพื่อส่งข้อความไปหาทหาราชะ รามวีระ แห่งเมืองตริวันทรมผู้เป็นพราหมณ์ยากไร้ซึ่งอาศัยอยู่ที่ แห่งหนึ่งทางภาคเหนือของมลบาร์ แต่ได้หนีออกจากถิ่นเดิมของตนเหมือนกับคนอื่น ๆ ไปที่ตริวันทรม ในขณะที่นั้นมะละบาร์ถูกข้าศึกคือทิปบุกรุก พราหมณ์ได้เข้าไปเฝ้ากษัตริย์ที่เมืองนั้น แต่หลังจากนั้นก็ได้อลับบ้านโดยไม่ได้ทูลลากษัตริย์เลยเพราะความเจ็บป่วยกำเริบขึ้นอย่างกะทันหัน และเมื่อหายป่วยดีแล้ว ก็ได้ส่งบทกวีนี้ไปหาพระองค์เพื่อขอให้พระองค์อุปถัมภ์ตน

13. เจโตทูต ประกอบด้วยโคลก 129 โคลก กล่าวถึงศิษย์ใช้จิต ของตนเป็นเหตุเพื่อส่งข้อความ ไปหาอาจารย์ผู้สั่งสอน บาทที่ 4 ทุกโคลกของบทกวีนี้เหมือนกันกับบาทที่ 4 ของโคลกในเมฆทูต

14. ไชนะ เมฆทูต ประพันธ์ขึ้นโดยเมรุตุงคะแห่งอัฏฐจลคัจฉะ ผู้รุ่งเรืองในศตวรรษที่ 15 กล่าวถึงการใช้ เมฆเป็นเหตุเพื่อส่งข้อความไปหาเนมินาถะตริลังกระแห่งไชนที่ 22 ผู้ได้สะท้อนโลกไปยังภูเขอาบุญ เพื่อบำเพ็ญเพียร ภรรยาของเขาจึงได้ส่งข้อความไปเพื่อให้ เขากลับมา

15. ตูลสีหุต ประพันธ์ขึ้นโดยไวทยนาถะ ภัฏฐาจารย์ะ ประกอบด้วยโคลก 54 โคลก กล่าวถึง เหล่านางโคปีแห่งวฤณฑาวนะ ใช้ใบตูลสีเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาพระกฤษณะที่เมืองมฤธา เชื่อกันว่า ใบตูลสีนี้พระวิษณุโปรดปรานอย่างมาก

16. เนมิหุต ประพันธ์ขึ้นโดยวิกิระมะ ประกอบด้วยโคลก 123 โคลก การประพันธ์คล้ายกับไซน เมฆหุต บาทที่ 4 ทุกโคลกของบทกวีนี้ เหมือนกันกับโคลกในเมฆหุตของกาลิทาส แต่บทกวีนี้กล่าวถึงภรรยา ใช้ภูเขาเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาสามี

17. ปุงกหุต ประพันธ์ขึ้นโดยกฤษณะ สารวเภามะ ผู้เป็นกวีในราชสำนักของกษัตริย์รฆุรามะ ซึ่งเป็นบิดาของมหาราชา กฤษณจันทระ ผู้มีชื่อเสียงในเบงกอล อธิบายถึงวิธีที่เหล่านางโคปีแห่งวฤณฑาวนะ ใช้รอยเท้าของพระกฤษณะเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาพระกฤษณะที่เมืองมฤธา บทกวีนี้ได้รับความนิยมอย่างมากจากเหล่าบัณฑิตในเบงกอล ซึ่งบทกวีเล่มนี้ได้รับความนิยมพอกันกับเมฆหุตเช่นกัน

18. ปวนหุต ประพันธ์ขึ้นโดยโธยีกวีในราชสำนักของกษัตริย์ลักษณเสนแห่งเบงกอล (ศตวรรษที่ 12) ประกอบด้วยโคลก 104 โคลก โดยใช้มันทาการานตาฉันท์ในการประพันธ์ กล่าวถึงลูกสาวของคณธรรพ์ ซึ่งอาศัยอยู่ทางใต้ของอินเดีย นางได้ตกหลุมรักกษัตริย์ลักษณเสน จึงใช้ลมเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาพระองค์ผู้เป็นที่รัก

19. ปวนหุต ประพันธ์ขึ้นโดยสุริ วาทีจันทระ ผู้รุ่งเรืองในศตวรรษที่ 17 ประกอบด้วยโคลก 101 โคลก กล่าวถึงวิธานเรศกะษัตริย์แห่งเมืองอุชเชนใช้ลมเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหานางตาราผู้เป็นภรรยา ของตนซึ่งถูกวิทยาระลักพาตัวไป

20. ปานถหุต ประพันธ์ขึ้นโดยโกลานาถะผู้เป็นโฆษณะพราหมณ์ แห่งตักุริบทกวีประกอบด้วย โคลก 105 โคลก โดยใช้ศารทูลวิกิริตีตฉันท์ ในการประพันธ์กล่าวถึงเหล่านางโคปีใช้ผู้แสวงบุญซึ่ง กำลังเดินทางไปยังเมืองมฤธาเป็นหุตเพื่อส่งข้อความรักของตนไปหาพระกฤษณะ

21. ปิกหุต ประกอบด้วยโคลก 31 โคลก ใช้ศารทูลวิกิริตีตฉันท์ ในการประพันธ์ กล่าวถึงเหล่านางโคปี ใช้ปีกะ (นกกาเหว่า) เป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาพระกฤษณะ

22. กักติหุต ประพันธ์ขึ้นโดยกาลิประสาทะ บทกวีนี้เป็นบทกวี เชิงเปรียบเทียบ ประกอบด้วยโคลก 23 โคลก กวีใช้มุคติ (ความหลุดพ้น) เป็นความรักของผู้หญิง และใช้กักติเป็นหุตเพื่อส่งข้อความถึงเธอ

23. ภถคสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยวาสุเทวะ กวีในราชสำนัก ของรวีวรัระมะและโคทวรัระมะ ประกอบด้วยโคลก 192 โคลก กล่าวถึง พระเอกใช้คนเป็นหุตเพื่อส่งข้อความไปหาภรรยาซึ่งถูกยักษ์ ลักพาตัวไปในขณะทีนอนหลับ

24. ภมรหุต ประพันธ์ขึ้นโดยรุทรันยายวาจัสปติบุตรชาย ของวิทยานิวาสะ และเป็นหลานชาย ของวิทยาวาจัสปติ เนื้อเรื่องเหมือนกับจันทรหุต แต่ในเรื่องนี้ใช้ภมระ (ผึ้ง) เป็นหุตเพื่อส่งข้อความ

25. มโนหุต ประพันธ์ขึ้นโดยวิษณุทาสะ ประกอบด้วยโคลก 101 โคลก ใช้วสันตติลกาฉันท์ ในการประพันธ์ กวีเรียกตนเองว่าวิษณุทาส กวีนทระ ได้ใช้จิตของตนเป็นหุตเพื่อส่งข้อความคือความเลื่อมใส และความศรัทธาไปยังพระวิษณุ

26. มโนทูต ประพันธ์ขึ้นโดยไตรลึงคะ วรชนาถะ กล่าวถึง นางเทราปทีผู้สิ้นหวังใช้จิตของตนเป็นทูต เพื่อส่งข้อความไปยังพระวิษณุ ในครั้งที่นางถูกฉุดกระชากลากไปยังราชสำนักของทुरโยณะ

27. มโนทูต ประพันธ์ขึ้นโดยรามรามะลูกหลานของวิษณุ ทาสะ ผู้เป็นลุงของจิตันยะ ถึงแม้ว่าชื่อเรื่อง จะเหมือนกันกับมโนทูตในลำดับที่ 25 แต่มีความแตกต่างกัน กวีใช้ศิขรีฉันทในการประพันธ์ แต่บทนำ สอนบทใช้คารทูลวิกริตะในการประพันธ์

28. มโนทูตกา-กาวยะ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของอาตมัน และชีวะ

29. มโนทูต เหมือนว่าจะประพันธ์ขึ้นโดยไชนะ เหตุนี้เองจึงมีลักษณะที่แตกต่างจากบทกวีข้างต้น ที่มีชื่อเหมือนกัน

30. มยรสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยรังคาคารยะ

31. เมฆทูต ประพันธ์ขึ้นโดยกาลิทาส เป็นบทกวีเรื่องแรกสุด ดีที่สุด และมีชื่อเสียงมากที่สุด มีเรื่องราวตั้งที่ทราบกันแล้วว่า ยักษ์ผู้พลัดพราก จากภรรยาเพราะถูกสาป ได้ใช้เมฆเป็นทูตเพื่อส่งข้อความ ไปหาภรรยาอันเป็นที่รัก เมื่อเวลาผ่านไปบทกวีก็มีโคลกเพิ่มมากขึ้น จากการแก้ไข สุลทซ์ซ์เห็นด้วยกับ วัลลททวะว่ามี 111 โคลก, เค. บี. ปาลัก เห็นด้วยกับปารศวาภยทวะว่ามี 121 โคลก ส่วนทักซิณาวรัตนถะ, มัลลินาถะและปุระณะ สรัสวตี (วิฑุลลตา) กล่าวว่า 110, 118 และ 110 โคลกตามลำดับ

32. เมฆทูต ประพันธ์ขึ้นโดยมันตรี วิกรมะ

33. เมฆทูตสมัสยาเลข ประพันธ์ขึ้นโดยเมฆวิชยะผู้มีผลงานอื่น ๆ ปรากฏเป็นอันมาก ได้แก่ นยายะ, วยากรณะ, กาวยะ และชโยติช อีกทั้งเขายังเป็นผู้ประพันธ์ใหม่เกมุทีอีกด้วย ซึ่งนักวิชาการบางท่าน ได้สันนิษฐานไว้ว่าเป็นต้นแบบของสิทธานตเกมุที ผลงานชิ้นสุดท้ายนี้ เสร็จเมื่อค.ศ. 1669 เมฆทูตสมัสยาเลข กล่าวถึงการที่เขาใช้เมฆเป็นทูตเพื่อส่งข้อความไปหาวิชยปรภสุริผู้เป็นอาจารย์ผู้สั่งสอนของเขา มาฆกาวย สมัสยาปุรติกาวยะของเขาเสร็จเมื่อค.ศ. 1671 จุดประสงค์ก็เพื่อสรรเสริญวิชยเทวครุตามชื่อของบทกวี บทกวีใช้บาทที่ 4 ในหลายโคลกของเมฆทูตในรูปแบบของสมัสยาปุรติ

34. รลางคทูต

35. วิปรัสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยลักษมณะ สุริ กล่าวถึงรูกมิณี ใช้พราหมณ์ผู้เฒ่าเป็นทูต เพื่อส่งข้อความไปหาพระกฤษณะ ซึ่งเธอเลือกให้เป็นสามีและขอร้องให้พาเธอไปด้วย พบเรื่องที่เหมือนกันใน ภาควตปุราณะด้วยเช่นกัน

36. ศีลทูต ประพันธ์ขึ้นโดยจาริตรสุนทรคณิ ผลงานของกวีอื่น ๆ ได้แก่ มหิปาลจริตระ, กุมารปาล มหากาวยะ และอาจารย์ทรัสสะ ศีลทูตถึงแม้จะมีชื่อคล้ายกับบทกวีประเภทอื่น ๆ ก็ตาม แต่เนื่องจากไม่มีการกล่าวถึงสิ่งใดที่เป็นทูตเพื่อส่งข้อความจากบุคคลหนึ่งไปหาบุคคลหนึ่ง จึงนับว่าเป็นทูตกาวยะ ที่ยังไม่สมบูรณ์ทีเดียว บทกวีประกอบด้วยโคลก 131 โคลก บาทสุดท้ายของโคลก 125 โคลกแรก เหมือนกับในโคลกแห่งเมฆทูตของกาลิทาส น่าจะเพราะเหตุนี้เองบทกวีนี้จึงเรียกได้ว่าเป็นทูตกาวยะ บทกวีบรรยายถึงสฤลภทระองค์ชายแห่งไชนะผู้ละทิ้งทางโลกเมื่อบิดาถึงแก่กรรม ได้เข้ามาเป็นสาวก ของภัทรพาหุผู้เป็นปราชญ์แห่งไชนะ สฤลภทระเข้าไปที่เมืองของตนตามคำของอาจารย์ ก็ไม่หวั่นใจแม้แต่น้อย ที่จะโน้มน้าวใจของนางโกศาผู้เป็นภรรยาด้วยอำนาจแห่งเจตนาอันบริสุทธิ์ของเขา เขาจึงสามารถโน้มน้าวและ

เกลี้ยกล่อมภรรยาให้เป็นแม่ซีได้ เหตุนี้เองความเศร้าโศกและความเจ็บปวดทั้งหมดทางโลกของเขา จึงหมดสิ้นไป หนังสือเล่มนี้เสร็จในปีค.ศ. 1431 ที่คัมภีร์เมืองคุชราตโดยการสนับสนุนของท่านผู้นำที่เมืองนั้น

37. ศุกสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยลักษมีทาสะ กล่าวถึงชายหนุ่มใช้ศุกะ (นกแก้ว) เป็นทูตเพื่อส่งข้อความไปหาหญิงคนรักซึ่งพลัดพรากจากกันในความฝัน บทกวีมีอยู่ 2 บทกล่าวคือ บทที่ 1 ชื่อปุรวสันเทศ ประกอบด้วยโคลก 74 โคลก บทที่ 2 ชื่ออุตตรสันเทศประกอบด้วยโคลก 89 โคลก บทกวีได้อธิบายเกี่ยวกับภูมิประเทศระหว่างรามศวระและคุณปุระไว้อย่างละเอียด ซึ่งระบุไว้ว่ามีหมู่บ้านชื่อตริกกณปุระอยู่ไม่ไกลจากกรังคาโนร

38. ศุกสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยกริงคปัลลิต นัมพูทริ

39. ศุกสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยรังคจารยะ ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าผู้ประพันธ์ใช้คนเดียวกันกับที่ประพันธ์มยุรสันเทศ (ลำดับที่ 30) หรือไม่

40. สิทธทูต ประพันธ์ขึ้นโดยอวธูตรามะ

41. สุกสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยนารายณะ ประกอบด้วยโคลก 130 โคลก สุกคะ คือสนาตกะ ผู้เป็นทูตส่งข้อความจากเมืองจเป โจนรินไปสู่เมืองที่ผู้ประพันธ์เรียกว่าวฤษปุริ, เปออังควิ เป็นต้น

42. หัสทูต ประพันธ์ขึ้นโดยรูปโคสวามิน ผู้รุ่งเรืองในศตวรรษที่ 16 เขาเป็นศิษย์เอกของใจตันยะ ผู้เป็นนักปฎิรูปไวยณะที่ยอดเยี่ยมแห่งเบงกอล ก่อนที่เขาจะหันมานับถือลัทธิไวยณะ เขาเป็นเจ้าของหน้าทีในราชสำนักของอัลเลาดิน ฮุสเซน ซาร์กษัตริย์แห่งเคาตะ หลังจากที่เขาหันมานับถือลัทธิใหม่ เขาก็กลายเป็นนักเทศน์ที่เอาจริงเอาจังกับคำสอนของอาจารย์เจ้าลัทธิ เขาประพันธ์หนังสือมากมาย เช่น ปรัชญา กวีนิพนธ์ ละคร การแสดงละคร เกี่ยวกับวาทศิลป์ และไวยากรณ ล้วนแล้วแต่สอดแทรกคำสอนของลัทธิไวยณะ เข้าไปด้วย เขาจึงดูเหมือนกับเวงกฏะผู้ประพันธ์หัสสันเทศ ซึ่งผลงานของเวงกฏะเองก็มีการสอดแทรกคำสอนของเวทานตะเข้าไปด้วยเช่นกัน บรรดาผลงานต่าง ๆ ของรูปโคสวามิน ผลงานที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ อุชชวลนีลมนิ, ฉันโทฆฎาทศกะ, ทานเกลิกามูทิ, นาฏกัจฉทริกา, ปัทยาวัตติ, ภักติรสสามฤตสินธุ, ลลิตมาธวะ, หัสทูต, อุทรวทูต และวิทศรมาธวะ หัสทูตใช้ศิขริฉันทีในการประพันธ์ จำนวนโคลกแตกต่างกันไปในแต่ละฉบับ ในฉบับกาวยสังครหะของชีวานันทะ กล่าวว่ามี 142 โคลก, ฉบับของมหาวิทยาลัยสันสกฤตกล่าวว่ามี 131 โคลก, ฉบับกาวยกลาปะของหิรฉันทะกล่าวว่ามี 142 โคลก และฉบับพิมพ์ของบาสุมติกล่าวว่ามี 161 โคลก

43. หัสสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยนักวิชาการผู้มีชื่อเสียง และเป็นอาจารย์ผู้รู้จักกันอย่างดีของศรีไวยณะ, เวงกฏะ หรือที่เรียกกันว่าเวทานตเทคิกะ หรือว่าเวทานตจารยะ เขารุ่งเรืองในช่วงศตวรรษที่ 14 ทั้งยังเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสันสกฤตอย่างมาก เขาได้เขียนวรรณคดีสันสกฤตสาขาต่าง ๆ หลายเล่มที่รวบรวมได้มีมากถึง 121 เล่มด้วยกัน ซึ่งบางเล่มก็มีเนื้อเรื่องที่ยาวมาก ในจำนวน 121 เล่มนั้น 32 เล่มเกี่ยวกับบทสวดหรือบทสรรเสริญ, 8 เล่มเกี่ยวกับกาวยะ, 24 เล่มเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และ 33 เล่มเกี่ยวกับศาสนา นอกจากผลงานที่เป็นภาษาสันสกฤตแล้ว เขายังมีผลงานที่เป็นภาษาทมิฬอีก 24 เล่มด้วย หัสสันเทศของเขากล่าวถึงพระรามใช้หงส์เป็นทูตเพื่อส่งข้อความไปหานางสีดาที่เมืองลังกา ประกอบด้วย 2 บท มีโคลก 60 และ 50 โคลกตามลำดับ

44. หัสสันเทศ ประพันธ์ขึ้นโดยภิกษุญาณนะ กล่าวถึงยักษ์ใช้หงส์เป็นทูตเพื่อส่งข้อความไปหาภรรยา เนื้อเรื่องก็คล้ายกับเมฆทูตของกาลิทาส

45. หัสสันเทศ เรื่องเกี่ยวกับปรัชญา ประกอบด้วยโคลก 110 โคลก

46. หัสทูต ประพันธ์ขึ้นโดยรชุนาถทาสะ

47. หฤททูต ประพันธ์ขึ้นโดยภิกษุหริหระ ใช้สันตติลกาฉันท์ ในการประพันธ์

48. หัสทูต ประพันธ์ขึ้นโดยกวีนทราจารย์ สรัสวดี ประกอบด้วยโคลก 40 โคลก

แต่ยังมีบทกวีบางบทที่ประพันธ์ขึ้นในสมัยหลัง ๆ (จึงไม่ได้จัดเข้ากับกลุ่มทูตกาวยะข้างต้น) บทกวีเหล่านี้ ประพันธ์ขึ้นในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งประพันธ์ขึ้นโดยกวีจากที่ต่างๆของอินเดีย บทกวีบางเล่มประพันธ์ได้อย่างดีเลิศแต่ต่างประเภทออกไปเช่นวาททูตประพันธ์ขึ้นโดยกฤษณนาถนยาย ปัญจานนะ แห่งเบงกอลกล่าวถึงนางสีดาใช้ลมเป็นทูตเพื่อส่งข้อความไปหาพระราม แต่ก็ยังมีบทกวีที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ศุกทูตประพันธ์ขึ้นโดยยาทวจนทรวิถยารัตนะเป็นต้นบทกวีเหล่านี้มีความเหมือนกันกับ เมฆทูตทั้งในส่วนของฉันทลักษณ์และแนวทางการประพันธ์บางบทใช้ฉันทลักษณ์อื่นต่างออกไปหรือบางบทแค่ปรับเนื้อหาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นบทกวีเลียนแบบแรกๆใช้สิ่งที่ไม่มีชีวิตเช่นเมฆหรือลมเป็นต้นเป็นทูตเพื่อส่งข้อความบทกวีเลียนแบบต่อมาเริ่มใช้สัตว์ต่างๆหรือมนุษย์ดังเช่นเรื่องศุกสันเทศและเรื่องอุทธรสันเทศเป็นต้นเป็นทูตในท้ายที่สุดก็ใช้สิ่งซึ่งไม่สามารถเคลื่อนที่ได้กล่าวคือนามธรรม เช่นความจงรักภักดีหรือ จิตใจเป็นต้นเป็นทูต ดังมีปรากฏในเรื่องมโนทูต และภักติทูตเป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. พบว่า ทูตกาวยะหรือเรียกอีกชื่อว่าสันเทศกาวยะหรือบทกวีประเภทส่งสารกวีผู้โดดเด่นในด้านประพันธ์บทกวีประเภทนี้คือกาลิทาส บทกวีของเขาก็คือเมฆทูตเป็นบทกวีที่มีชื่อเสียงอย่างมากบทกวีนี้ได้รับการยกย่อง ว่าเป็นต้นแบบของบทกวีทูตกาวยะหลายเล่มเห็นได้ชัดจากการประพันธ์เลียนแบบเมฆทูตในภายหลังจำนวน มาก เช่น ปวนทูต เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจตุภูมิ แสนคำ (2563) ศึกษาสวภาโวคติ: การพรรณนาธรรมชาติในเมฆทูตของกาลิทาสพบว่าเมฆทูตแต่งโดยกาลิทาสจัดเป็นชั้นทกาวยะประพันธ์เป็น ประเภทร้อยกรอง การประพันธ์ใช้มันทาการานดาฉันท์ ฉันทชนิดนี้ บทหนึ่งมี 4 บาท แต่ละบาทมี 17 พยางค์ แบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคแรกชื่อปूरुवमेध มี 63 โคลก ภาคหลังชื่ออุตตรमेध มี 55 โคลก ซึ่งพระมหาจตุภูมิ แสนคำ (2563) กล่าวว่าในภาคปूरुवमेध ตลอดทั้งภาคเต็มไปด้วยเรื่อง ที่ยักษ์พรรณนาหนทางที่เมฆผู้ ปฏิบัติหน้าที่เป็นทูตแห่งความรักในภาคนี้จะให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ความเพลิดเพลินเกี่ยวกับภูมิประเทศ ทั้งยังได้รสแห่งความไพเราะด้านกวีโวหารที่กาลิทาสได้พรรณนาอย่างละเอียดลออตั้งแต่การเดินทางผ่านภูเขามรูกฏ เมืองอุชชยินี แห่งแคว้นวันตีทุงกูเรชตรอันศักดิ์สิทธิ์ แม่น้ำคงคา ต้นไม้ดอกไม้ นานาพรรณ ป่าดง บ้านเมืองปราสาทบรรดานกและสัตว์ป่านานาชนิดผู้คนที่ชายหญิงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนเหล่านั้นตลอดจนเทือกเขาหิมาลัยจนถึงจุดหมายปลายทางที่เมืองอลกาบนเขาไกลาสส่วนในภาคอุตตรเมฆกาลิทาสได้แสดง ความสามารถในการพรรณนาความวิจิตรงดงามของนครและปราสาทพรรณนาถึงสวนดอกบัวทองและหงส์ใน บ้านของยักษ์นอกจากนี้ยังได้พรรณนาความคร่ำครวญความโศกเศร้าของภรรยาที่นอนอยู่บน

ที่นอนที่ไม่อาจหลับตาลงได้ดวงตานางเหม่อมองออกไปทางหน้าต่างเฝ้าดูยามค่ำคืนอยู่เจี๊ยบๆ เมฆทุดจากสามีที่รักของนางก็ จะส่งสารที่ยักษ์ฝากมาด้วยเสียงฟ้าร้องให้นางรู้ว่าเขายังมีชีวิตอยู่และยังปรารถนาในตัวนาง การศึกษาวรรณคดีเรื่องเมฆทุดนี้จึงมีเนื้อหามุ่งเน้นการบรรยายความงามในการประพันธ์ของเมฆทุดนั้น โดยเฉพาะการแสดงความรักดุจดั่งมอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักของมนุษย์การพรรณนาอย่างมีชีวิตของพืชหรือสัตว์ที่เป็นสิ่งอันน่าชื่นชมไม่ว่าจะเป็นภาพอันงดงามของธรรมชาติบนเส้นทางเดินของเมฆหรือภาพที่แสดงความว่าวุ่นของภรรยายักษ์ผู้เศร้าสร้อย ในด้านอรรถาธิบาย กาลิทธาได้สร้างสรรค์คุณค่าทางอรรถาธิบายอย่างหลากหลายได้แก่ มอถิงการด้านเสียงพบว่า ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของเมฆทุดคือยวมกและอนุปราสาทอถิงการคือ อถิงการด้าน ความหมายพบว่าอถิงการที่โดดเด่น คือ สวภาโวคติ และมีอถิงการอีก 11 ประเภท ได้แก่ อุปมา, อุตเปรกษา, รูปกะ เป็นต้น

2. พบว่า ทุดทกาวะ จัดอยู่ในวรรณคดีประเภทชั้นทกาวะ และถือว่าเป็นหนึ่งใน สาขาอันสำคัญของวรรณคดีสันสกฤตเนื่องมาจากแนวคิดของบทกวีและความสมบูรณ์แบบของบทกวีอย่าง ยอดเยี่ยม ซึ่งประกอบไปด้วยการพรรณนาเรื่องอย่างน่าสงสารพรรณนาความเจ็บปวดของการพลัดพรากจากคนรัก อีกทั้งยังได้พรรณนาเกี่ยวกับภูมิประเทศ และข้อมูลบางส่วนอันเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนอื่น ๆ ของอินเดียซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉราภรณ์ ธาตุวิสัย (2556) ศึกษาการศึกษาวิเคราะห์คิต โควินทกาวะพบว่า คิตโควินทกาวะเป็นผลงานของกวีชยเทพ ประพันธ์ขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 17 มีรูปแบบเป็นชั้นทกาวะ เนื้อเรื่องกล่าวถึงความรักของพระกฤษณะและราธา แบ่งบทเป็น 12 สรรค และแบ่งเป็นบทย่อยอีก 24 ประพันธ์หรืออักษุปีที่ อัจฉราภรณ์ ธาตุวิสัย (2556) กล่าวว่าคิตโควินทกาวะเป็นวรรณคดีสันสกฤตประเภท ชั้นทกาวะซึ่งประพันธ์โดยชยเทพเป็นเรื่องราวชีวิตของพระกฤษณะในช่วงชีวิตที่พระองค์เป็นคนเลี้ยงโคและมีความรักกับโคปีชื่อราธา ทกาวะมีความยาวทั้งหมด 286 โสลก แบ่งออกเป็น 12 บท แบ่งออกเป็นบทย่อยอีก 24 บท เรียกว่า ประพันธ์ โดยในแต่ละประพันธ์จะบรรจุโศลกจำนวน 8 โศลก เรียกว่า อักษุปีที่ แปลว่า ที่มีแปดเรื่องนี้จึงรู้จักและเรียกกันทั่วไปในอีกชื่อหนึ่งว่าอักษุปีที่คิตโควินทกาวะมีความโดดเด่นทั้งในด้านเนื้อหาและในด้านวรรณศิลป์ในด้านเนื้อหาการร้อยเรียงเรื่องพบว่าคิตโควินทกาวะมีลักษณะเป็นตัวต่อคือสามารถดึงเอาส่วนหนึ่งส่วนใดไปร้อยรำแยกจากกันได้และเมื่อนำมารวมกันก็จะได้ภาพใหญ่ของเรื่องที่สมบูรณ์แบบในส่วนขององค์ประกอบของเรื่องคิตโควินทกาวะแสดงปุรุชาละ 4 ข้อ กามะและโยงไปถึงโมกษะในที่สุดมีแก่นเรื่องสัมพันธ์กับปุรุชาละ คือ ความรัก ที่นำพาทั้งความสุขและความทุกข์มาสู่ผู้คนที่มีความรัก และจุดประสงค์ของเรื่องคือ เพื่อให้มีจิตใจระลึกถึงองค์พระกฤษณะและรับรู้ถึงความงามของศิลปะต่างๆที่ปรากฏในเรื่องคิตโควินทกาวะ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ส่วนที่ 1 คือเรื่องราวความรักของพระกฤษณะกับราธาส่วนที่ 2 คือการสรรเสริญอันอ่อนหวานเทพเจ้าและการกล่าวถึงผู้ประพันธ์ ตัวละครในเรื่องมี 3 ตัวละครหลัก คือพระกฤษณะราธาและเพื่อนสนิทของราธา โดยตัวละครทั้งหมดมีความสมจริง พระนาม ของพระกฤษณะมีความหลากหลายมากตามประวัติและทักษะ ส่วนราธามีชื่อปรากฏไม่มากนักนอกจากการกล่าวถึงชื่อแทนองค์พระนางลักษมีและเพื่อนของราธาไม่ปรากฏชื่อในด้านวรรณศิลป์คิตโควินทกาวะเป็นทกาวะที่มีวรรณศิลป์ก่อให้เกิดสุนทรียภาพแก่ผู้อ่านและผู้ฟังเมื่อวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีอถิงการและทฤษฎีรสพบว่าคิตโควินทกาวะเต็มไปด้วยอถิงการทางเสียงและอถิงการทาง

ความหมายซึ่งอสังการทางเสียงที่พบมากคืออสังการชนิดอนุปราสซึ่งปรากฏอยู่แทบจะทุกโคลงในเรื่องส่วนอสังการทางความหมายที่พบมากคืออสังการชนิด อุปมา, รูปกะ, อุตเปรกษา เป็นต้น

3. พบว่า พุตกาวยะ นอกจากจะโดดเด่นด้านอสังการแล้วยังโดดเด่นด้านรสด้วยโดย เฉพาะศกฺขการรสนคือ รสอันเกิดจากความรักจากความยินดีหรือจากความชอบใจศกฺขการะมีอยู่ 3 อย่างคือวาจาการแต่งตัวและกิริยาความรักนั้นมีอยู่ 2 ประเภทด้วยกันคือความรักที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันและความรักที่เกิดจากการพลัดพรากจากกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาจารย์ ณ นคร (2550) ศึกษาความรักในทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤตพบว่านาฏยศาสตร์กล่าวถึงความรักระหว่างชายหญิงว่าเป็นศกฺขการรสนการเกิดขึ้นของรสเกี่ยวข้องกับภาวะต่างๆคือสถายีภาวะ(ความรู้สึกถาวร)อนุภาวะ(ผลของความรู้สึกที่มีมาก่อน)สาตตวิกภาวะ(ความรู้สึกที่แท้จริงซึ่งทำให้มีการแสดงออกโดยทันทีและไม่ตั้งใจ)และวยภิการิภาวะ (ความรู้สึกที่เกิดขึ้นและหายไปในระยะที่ไม่แน่นอน) ซึ่งปาจารย์ ณ นคร (2550) กล่าวว่าวรรณคดีที่เกี่ยวกับความรักแบ่งเป็น 2 ประเภทคือวรรณคดีประเภทตำราและวรรณคดีประเภทกวีนิพนธ์ประเภทตำราคือวรรณคดีที่ให้ความรู้ในเรื่องทฤษฎีของความรักได้แก่ตำราการละครและตำราการประพันธ์คือนาฏยศาสตร์ทศรูปกะและสาหิตยทรปณะทฤษฎีความรักระบุไว้ว่าคู่รักที่มีใจรักกันแต่ยังไม่สมหวังนั้นจะมีอาการ 10 ประการคือความปรารถนาการครุ่นคิดการย้อนรำลึกการพำพิงถึงคุณสมบัติของคนรักความวิตกกังวลการพูดเพื่อความคลุ้มคลั่งความเจ็บไข้ได้ป่วยการหมดสติและความตายส่วนคู่รักที่สมหวังนั้นจะมีใบหน้ายิ้มแย้มมีความสุขกับการจ้องมองและสัมผัสซึ่งกันและกันและวิธีการพัฒนาสัมพันธ์ภาพของคู่รักคือการเกี่ยวพาราสีการแสดงท่าทางที่บอกถึงความรักการหยอกล้อการใช้คำพูดที่อ่อนหวานและการชำเลื่องมองกันและกันด้วยสายตาที่เปี่ยมด้วยความรักในส่วนบทกวีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักนั้นมีมากมายซึ่งล้วนแล้วแต่มีความรักเป็นแกนเรื่องแต่บทกวีที่พูดถึงความรักโดยตรงคือชณฺชกาวยะเช่นเรื่องอมรุตกะของกวีอมร,ศกฺขการศตกะของภรรตฤหริ,เจารปัญจาติกาของพิลหณะ เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ประมวลพุตกาวยะที่ปรากฏอยู่หรือเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันที่สืบค้นมาได้บางเรื่องปรากฏแต่ชื่อเรื่องหรือข้อมูลปรากฏไม่ครบ) ดังนี้

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	จำนวนโคลง	ผู้แต่ง	ทศผู้สงสาร	ฉันทที่ใช้ประพันธ์
1.	อินทพุด	131	วินยวิชัยคณิ	อินท (ดวงจันทร์)	มันทากรานตา
2.	อุทรวพุด	141	มาธวะ ศัรมัน	อุทวะ (ไผ่ชวยัญ).	มันทากรานตา
3.	อุทรวสันเทศ	188	รูปโคสวามิน	อุทวะ (ไผ่ชวยัญ).	มันทากรานตา
4.	กัรพุด	104	รามโคปาละ	กัระ (นกแก้ว)	-
5.	โกกิลสันเทศ	162	อุททัณตะ	โกกิละ (นกกาเหว่า)	มันทากรานตา
6.	โกกิลสันเทศ	-	นฤสีหะ	โกกิละ (นกกาเหว่า)	-
7.	โกกิลสันเทศ	-	เวงกฏาจารย์	โกกิละ (นกกาเหว่า)	-
8.	จโกรสนเทศ	-	-	-	-
9.	จันทรพุด	-	กฤษณจันทระ ตัรกาลังการะ	จันทระ (พระจันทร์)	-
10.	จันทรพุด	23	ชัมพู	จันทระ (พระจันทร์)	มาลินี

11.	จันทรถุด	-	วินยปรภุ	จันทรระ (พระจันทร)	-
12.	จาคกสันเทศ	141	-	จาคกะ (นจาคตกะ)	-
13.	เจโตหุต	129	-	เจตตะ (จิตใจ)	-
14.	ไชนะ เมฆหุต	-	เมรุตุงคะ	เมฆะ (เมฆ)	-
15.	ตุลสีหุต	54	ไวทยนาถะ ภัฏฐาจารย์ยะ	ตุลสี (กระเพรา)	-
16.	เนมิหุต	123	วิกรมะ	ภูเข	-
17.	ปทุมกหุต	-	กฤษณะ สารวณามะ	รอยเท้าของพระกฤษณะ	-
18.	ปวนหุต	103	โรยี้	ปวน (ลม)	มันทากรานตา
19.	ปวนหุต	101	สุริ วาทีจันทรระ	ปวน (ลม)	มันทากรานตา
20.	ปานถหุต	105	โกลานาถะ	ปานถะ (ผู้แสวงบุญ) ศารทูลวิกิริตีตะ	
21.	ปิกหุต	31	-	ปิกะ (นกกาเหว่า) ศารทูลวิกิริตีตะ	
22.	ภักติหุต	23	กาลีประสาทะ	ภักติ (ความจงรักภักดี)	-
23.	ภถกสันเทศ	192	วาสูทเวะ	คน	-
24.	ภรมรหุต	125	รุทรันยายวาจัสปติ	ภรมระ (ผึ้ง)	-
25.	มโนหุต	101	วิษณุทาสะ	มนัส (จิตใจ)	วสันตติลกา
26.	มโนหุต	-	ไตรลิ่งคะ วรชนาถะ	มนัส (จิตใจ)	-
27.	มโนหุต	-	รามรามะ	มนัส (จิตใจ)	ศิขรี,ศารทูลวิกิริตีตะ
28.	มโนหุตติกา-กาวะยะ	-	-	มนัส (จิตใจ)	-
29.	มโนหุต	-	ไชนะ	มนัส (จิตใจ)	-
30.	มยूरสันเทศ	-	รังคาคารยะ	มยूरะ (นกยูง)	-
31.	เมฆหุต	121	กาลิทาส	เมฆะ (เมฆ)	มันทากรานตา
32.	เมฆหุต	-	มันตรี วิกรมะ	เมฆะ (เมฆ)	-
33.	เมฆหุตสมัสยาเลข	-	เมฆวิชยะ	เมฆะ (เมฆ)	-
34.	รถางคหุต	-	-	-	-
35.	วิปรสันเทศ	ลักษมณะ สุริ	พราหมณ์ผู้เฒ่า	-	-
36.	ศีลหุต	131	จาริตรสุนทรคณิ	-	-
37.	ศุกสันเทศ	163	ลักษมีทาสะ	ศุกะ (นกแก้ว)	-
38.	ศุกสันเทศ	-	กริงคปัลลิต นัมพุทริ	ศุกะ (นกแก้ว)	-
39.	ศุกสันเทศ	-	รังคาคารยะ	ศุกะ (นกแก้ว)	-
40.	สิทธหุต	-	อวธูตรามะ	-	-
41.	สุภคสันเทศ	130	นารายณะ	สุนาตกะ	-
42.	หัสหุต	142	รูปโคสวามิน	หัสะ (หงส์)	ศิขรี
43.	หัสสันเทศ	110	นักวิชาการ	หัสะ (หงส์)	-
44.	หัสสันเทศ	-	ภัฏฐวามณะ	หัสะ (หงส์)	-
45.	หัสสันเทศ	110	-	-	-
46.	หัสหุต	-	รชุนาถทาสะ	-	-
47.	หฤทยหุต	-	ภัฏฐะ หริหระ	-	วสันตติลกา
48.	หัสหุต	40	นทรจารยะ สรัสวตี	หัสะ (หงส์)	-

สรุป

ทุตกาวะ หรือสันเทศกาวะ หรือบทกวีประเภทสังสาร ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการศึกษา 3 ประการ คือ (1) การสำรวจและเตรียมข้อมูล (2) การวิเคราะห์ข้อมูล และ (3) การนำเสนอการศึกษา เป็นเครื่องมือหลัก ในการวิจัย ทุตกาวะนั้นเป็นวรรณคดีที่จัดอยู่ในประเภทชั้นทกาวะ ชั้นทกาวะคืองานนิพนธ์สันสกฤตที่ ประพันธ์สั้น ๆ บทกวียอตนิยมและโด่งดังที่สุดชื่อว่า “เมฆทุต” ประพันธ์ขึ้นโดยกาลิทาส บทกวีที่ประพันธ์ขึ้น ในภายหลังจำนวนมากมีความเหมือนกันกับเมฆทุต ไม่ว่าจะด้านฉันทลักษณ์ หรือแนวทางการประพันธ์บาง บทใช้ฉันทลักษณ์อย่างอื่น บางบทเพียงแค่ปรับเปลี่ยนเนื้อหาเล็กน้อย กล่าวกันว่าเมฆทุตเป็นบทครูของทุตกาวะ ยุคหลังทั้งนั้น ถึงแม้ว่าทุตกาวะจะเป็นบทประพันธ์ขนาดสั้นหรือขนาดเล็กก็ตาม แต่หาได้เล็ก พริกชี้หูไม่ ทุตกาวะประสบความสำเร็จอย่างมากในการพรรณนาเกี่ยวกับความรักอารมณ์ความรู้สึกชาวศาสนา คุณธรรม ศีลธรรม ความภักดี ความเคารพ ความบูชา และความสดุดี เหตุนี้เองจึงมีความ หลากหลายเพื่อ ไม่ให้เกิดความซ้ำซากอันจะให้เกิดความน่าเบื่อ ทุตกาวะยังโดดเด่นไปด้วยทฤษฎีอสังการ ได้แก่ ศัพทอสังการ และอรรถอสังการ ทฤษฎีอื่น ๆ เช่น รส คุณ, ฤติ หรือธvani เป็นต้น ในด้านไวยากรณ์ก็มี ความโดดเด่นไม่แพ้กัน เช่น คำสมาส เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทุตกาวะบางเรื่องกับเมฆทุต
2. ควรมีการศึกษาทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต เช่น รส, อสังการ, คุณ, ฤติ หรือธvani เป็นต้น ที่ปรากฏ ในทุตกาวะแต่ละเรื่อง
3. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ไวยากรณ์สันสกฤต เช่น การสร้างคำสมาสที่ปรากฏในทุตกาวะแต่ละ เรื่องตามแนวคัมภีร์ไวยากรณ์ปาณินิ

บรรณานุกรม

- กฤษณา รัชชมนี. (2549). *การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออกคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จำลอง สารพัตน์. (2546). *ประวัติวรรณคดีสันสกฤต 1*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรายุ นพวงศ์ และหม่อมหลวง. (2535). *จิรายุณีพนธ์*. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาจารย์ ณ นคร. (2550). *ความรักในทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาวิณ วรรณเวช. (2551). *วิไลมจิตระในรามกฤษณวิไลมกาวะ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระมหาจตุภูมิ แสนคำ. (2563). *สวภาโวคติ: การพรรณนาธรรมชาติในเมฆทูตของกาลิทาส*. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

หลวงบรรพธรรมรักษ์ (นิยม รักไทย). (2552). *สังกฤช-ไท-อังกฤษ อภิธาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

อัจฉราภรณ์ ธาตุวิสัย. (2556). *การศึกษาวิเคราะห์คีตโควินทกาวยะ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาสันสกฤต: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Chakravarti, S. (1996). *Patralekha: Romance of Letters in Indian Art and Literature*.
Calcutta: Benoytosh Centenary Committee.

Chandran, Mini. A Sreenath V.S.. (2021). *An Introduction to Indian Aesthetics: History, Theory,
and Theoreticians*. Bloomsbury Publishing.

Datta, A. (1994). *Encyclopaedia of Indian Literature volume II*. Delhi: Sahitya Akademi.

Divyasena, S.. (2015). *Duta - The messenger*. Retrieved 15 April 2023 from [http://www.
ijmdrr.com/admin/downloads/2609201514.pdf](http://www.ijmdrr.com/admin/downloads/2609201514.pdf)

Greene, R. (2012). *The Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. United Kingdom:
Princeton University Press.

Law, Narendra Nath. (1927). *Indian Historical Quarterly Vol. 3*. Delhi: Caxton Publication.

Nasa. (2000). *Tutu Poetry - Messenger poems in Indian Literature*. Retrieved 15 April 2023 from
<https://nasa2000.livejournal.com/52279.html>

Sanskrit College (Calcutta, India). (1963). *Calcutta Sanskrit College Research Series, no. 23*.
Calcutta: Sanskrit College.

Veṅkaṭanātha. (2016). *The Flight of Love: A Messenger Poem of Medieval South India by
Veṅkaṭanātha*. Translated with Commentary by Steven P. Hopkins. Oxford University
Press.

Williams, M. (1899). *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford: The Clarendon Press.